

Eidsvoll kommune

post@eidsvoll.kommune.no

Oslo, 20. april 2020

Dette brevet sendes på vegne av:

Den Norske Turistforening Oslo og Omegn, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund – Akershus og Norsk Ornitologisk Forening avd. Oslo og Akershus.

Uttalelse til Regulering av Massemottak på Mork gård

FNF Akershus viser til Offentlig ettersyn av detaljreguleringsplan for massemtak på Mork gård - gbnr. 147/1 på Eidsvoll kommune sine nettsider.

Forum for natur og friluftsliv (FNF) er fylkesvise samarbeidsnettverk for naturen og friluftslivet og har som hovedformål å ivareta naturmangfoldet og friluftslivet i fylket.

Planarbeidet har til hensikt å regulere et massemtak ved Mork gård og vil omfatte massemtak i en ikke-kartlagt ravnedal. Deponier er sterkt etterspurt og er innbringende for både kommuner og private. FNF Akershus ser at små massedeponier dukker opp flere steder i regionen, og at disse ofte går på bekostning av naturverdier. Ivaretagelse av naturmangfold forutsetter at man har god oversikt over naturverdiene, og ved arealbruksendringer vurderer ulike alternativer opp mot hverandre. I dette tilfellet er kunnskapsgrunnet ikke godt nok – rapporter og kartleggingene er ufullstendige og inneholder feil. Kommunen har heller ikke vist at de har gjort en helhetlig vurdering av verdier og områder. Vi mener det er viktig med en helhetlig arealforvaltning, ikke minst når det gjelder håndtering og deponering av overskuddsmasser.

FNF Akershus krever at kommunen stopper arbeidet med denne planen. Hvis kommunen allikevel velger å fortsette, må høringsfristen utsettes til høsten på bakgrunn av følgende punkter:

- Det er svært uheldig at det i planen legges opp til å fylle igjen en ravine. Raviner utgravd i leire er en internasjonalt sjelden naturtype. Det er en rødlista naturtype i kategorien sårbar (VU), altså en trua naturtype.
- Det er stor sannsynlighet for at viktige naturverdier er oversett, basert på mangelfulle kartlegginger.

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV
AKERSHUS

c/o Oslo og Omland Friluftsråd,
Storgata 28A 0184 Oslo

akershus@fnf-nett.no / 45 16 68 79
www.fnf-nett.no/akershus

Org. nr.: 918940359

- **Det må gjennomføres ny kartlegging som inkluderer alle artsgrupper. Det er viktig at slik kartlegging gjøres av kompetente fagpersoner på sommeren, da muligheten for å oppdage arter er størst.**
- **Kommunen har ikke besvart spørsmål om verdien av Mork-ravinen i forhold til raviner ellers i Eidsvoll eller spørsmål om det er vurdert andre områder for massedeponiet.**

Raviner har stor verdi

Ravine er en sjelden biotop og huser ofte mange rødlistearter. Naturtypen ravinedal har opplevd en betydelig nedgang i forekomst de siste 50 årene, særlig på grunn av nye driftsmetoder og bakkeplanering i landbruket¹. Akershus er blant områdene i landet med størst utbredelse av naturtypen ravinedal, og kommuner i Akershus har derfor et ekstra ansvar for å ta vare på disse. Den største trusselen for raviner er deponering av masser og bygging av ulike infrastrukturtiltak, som vei og jernbane, industriutbygging samt jordbruk. Raviner er aktive systemer og oppfylling og/eller bekkelukking vil være irreversibelt og ødelegge ravinen som aktivt system.

Mork-ravinen

Planområdet er en leirravine, med den rødlistede naturtypen ravinedal (VU). Ravinen er vurdert til verdi B, regionalt viktig. Ravinen ved Mork gård er en del av et større ravinesystem som drenerer til Andelva. Andelva er et fredet område med betydning for vadere og vannfugler på trekk². Et frodig landskap med beiter, ravinedaler, eng, løv- og blandingsskoger gjør at antallet hekkende fugler også er høyt i området. Rett ved ligger Eidsvoll prestegård naturreservat³. Dette er et ravineområde med blandingsskog på 250 dekar som ble vernet i 2010, kjent for sitt store artsmangfold. Flere raviner i området er dessverre tidligere fylt igjen. Mork-ravinen blir en av flere som går tapt. Ytterligere tap fører til større avstander mellom økosystemene i de gjenværende ravinene, og er svært uheldig for naturmangfoldet.

Vi mener:

- **Den aktuelle ravinedalen må ikke ødelegges ved å benytte ravinen som massedeponi. Kommunen må ikke gå videre med planarbeidet.**

Kunnskapsgrunnlaget for vurdering av naturverdier er for dårlig

Feil og mangler i naturfaglige rapporter

Kunnskapsgrunnlaget for naturmangfoldet i Mork-ravinen er basert på rapporten «Registrering i forbindelse med utredning av masseinntak», av Sparstad Naturkartlegging, 2014. Dette er supplert med kunnskap fra åpne databaser som Artsdatabanken, Miljødirektoratets Naturbase og Vann-nett, fra mars og april 2019. Kunnskapen er samlet i «Overordnet miljøplan – Mork gård masseinntak» av COWI, 2019.

Raske nedbrytningsprosesser i fuktige ravinedaler gir mye død ved. Mye død ved gir mye sopp, lav, moser og insekter. Den rike insektfaunaen bidrar igjen til en rik og mangfoldig fuglefauna. Det er

¹ Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge

² Naturbase.no - <https://faktaark.naturbase.no/?id=VV00000598>

³ Naturbase.no - <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00083076>

derfor oppsiktsvekkende at organismegrupper som ofte finnes i ravinedaler, moser, lav, sopp, insekter og fugl, ikke omtales i rapporten fra Sparstad Naturkartlegging. Dette ble påpekt i innspill til varsel om oppstart i 2019, men det er ikke vist til nye kartlegginger av disse organismegruppene i planen som nå er på høring.

Dessverre er det også en hel del feil og feilregistreringer i rapporten fra Sparstad Naturkartlegging (se vedlegg 1). Mangel på kartlegging av artsgrupper som oftest finnes i ravinedaler, samt flere feil i kartleggingsrapporten, viser at rapporten utgjør et dårlig kunnskapsgrunnlag i planarbeidet. **Det er stor sannsynlighet for at viktige verdier er oversett.** Urban Planning & Landscape Architecture har i e-post april 2019 påpekt at det gjøres en ny vurdering av området, slik at planen svarer ut naturmangfoldloven. Vi antar at det her er snakk om COWI sine søk i databasene på nett. **Søk i databaser er ikke nok for tilstrekkelig kartlegging av naturmangfold i artsrike naturtyper som en ravinedal.**

COWI AS sier i miljøplanen «*Ut fra hensyn til naturmiljø vil det være negativt å etablere masseomtaket*» (s. 10), og de underbygger dette i kommentarer til innspill til varsel 2019 med «*COWI AS har etter en samlet vurdering av tiltaket sett opp mot vurdering av naturmangfoldet, kommet frem til at tiltaket er uheldig og ikke ønskelig av hensyn til naturmangfold*» (s. 5). Dette er vi helt enig i.

Vi er derimot ikke enig i siste setning i følgende motstridende utsagn på samme side «*Tiltaket vil fylle igjen store deler av ravinen og ravinedalen som landskapstype forsvinner. Det er liten fare for at ukjente verdier for naturmangfoldet går tapt som følge av tiltaket*»

Videre er vi ikke enig i utsagnet i planbeskrivelsen fra COWI «*Kunnskapen om naturmangfold og oversikt over mulige konsekvenser vurderes som god nok til å kunne ta en avgjørelse i saken*» (s. 22), eller: «*Det foreligger god og oppdatert dokumentasjon om arters bestandssituasjon og utbredelsen av naturtyper innenfor planområdet*» (s. 23).

Sentrale spørsmål er ikke besvart i planarbeidet

Mange av kommunene på Romerike har fått kartlagt den sårbare naturtypen ravinedal for å ha et godt kunnskapsgrunnlag for videre forvaltning av naturtypen i kommunen⁴. Slike kartlegginger er viktige som et ledd i utviklingen av et helhetlig verktøy for vurdering og verdsetting av ravinedaler i et større perspektiv.

Eksempler:

- Tidligere Sørums kommuner, BioFokus 2014-15
- Tidligere Skedsmo kommune, Biofokus 2018
- Tidligere Fet kommune, Biofokus 2017
- Nannestad kommune, Biofokus 2013
- Rælingen kommune, Biofokus 2017
- Nes kommune, Biofokus 2016 og 2017

Videre ligger tiltaket innenfor vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma, som har ambisjon om å innfri vannkvalitetsmålene innen 2021. Planområdet drenerer til fredete Andelva som har moderat økologisk tilstand.

I innspill til varsel av 2019 ble det stilt flere svært relevante spørsmål relatert til kunnskapsgrunnlaget:

⁴ <https://biofokus.no/publikasjoner/>

- Finnes det en oversikt over naturverdien ravinedal i Eidsvoll kommune?
- Finnes det en overordnet plan i kommunen for forvaltning av ravinedaler?
- Finnes det en overordnet plan for massehåndtering i Eidsvoll kommune?
- Hvilke konkrete tiltak vil bli satt inn dersom blant annet prøvetaking i Andelva faktisk viser skadelige forekomster?

Disse spørsmålene er fortsatt ikke besvart i planarbeidet. Dette betyr at vi ut fra plandokumentene ikke kan se om kommunen har oversikt over verdien av ravinen ved Mork gård eller om kommunen har vurdert andre mer egnede områder for anleggelse av massedeponi.

Videre synes vi også det er betenkelig at dette tiltaket er vurdert til ikke å falle under § 6, § 7 eller § 8 i forskrift om konsekvensutredninger⁵, da det er velkjent at raviner ofte huser rikt arts mangfold. Videre er tiltaket i strid med gjeldende kommuneplan (planområdet er uregulert og avsatt til LNF-område), og tiltaket har fått kritiske tilbakemeldinger fra både Fylkesmannen og fylkeskommunen.

Bekkelukking

Med dagens kunnskap om naturverdier er målet for mange kommuner å åpne lukkede bekke- og elveløp (se f.eks. hos Oslo kommune⁶). Å foreslå å lukke åpne bekker er helt i utakt med moderne vassdragsforvaltning.

Konklusjon

Planforslaget innebærer gjenfylling av en ravine. Naturtypen ravinedal er truet i Norge og er verdsatt som sårbar (VU) på Norsk rødliste for naturtyper 2018. Dette betyr høy risiko for at naturtypen forsvinner fra Norge i løpet av de neste 50 år. Deponier er sterkt etterspurt og er innbringende for både kommuner og private. FNF Akershus ser at små massedeponier dukker opp flere steder i regionen, og at dette ofte går på bekostning av naturverdier uten en helhetlig vurdering på forhånd.

Vi mener «Offentlig ettersyn av detaljreguleringsplan for masseinntak på Mork gård - gbnr. 147/1» ikke oppfyller kravene i naturmangfoldlovens § 4 (forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer), § 8 (kunnskapsgrunnlaget) og § 9 (føre var-prinsippet). Den aktuelle ravinedalen må ikke ødelegges ved å benytte ravinen som massedeponi. Kommunen må ikke gå videre med planarbeidet.

Vennlig hilsen

Maria Rundhaugen Tesaker
Fylkeskoordinator
FNF Akershus

Forum for Natur og Friluftsliv Akershus er et samarbeidsnettverk mellom 14 natur- og friluftsansjoner i Akershus: Den Norske Turistforening Oslo og Omegn, Naturvernforbundet Oslo og Akershus, Akershus og Oslo Orienteringskrets, Oslo og Omland Friluftsråd, Skiforeningen, Skogselskapet Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund – Akershus, Oslofjordens friluftsråd, Norsk Organisasjon for Terrensykling – Oslo og Omegn, Norsk Ornitologisk Forening avd. Oslo og Akershus, Nesodden Kajakklubb, Østmarkas Venner, Lillomarkas Venner og Bærum Natur- og Friluftsråd.

⁵ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-06-21-854/>

⁶ <https://www.oslo.kommune.no/miljo-og-klimatek/elver-og-bekker/#gref>